

Cal Meixic o Mesxic

Bagà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Terradelles
Emplaçament A l'inici de la carretera de Paller, a l'Avinguda Reina Elisenda

Coordenades:

Latitud: 42.25487
Longitud: 1.86353
UTM Est (X): 406256
UTM Nord (Y): 4678700

Classificació

Número de fitxa 08016 - 35
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modernisme
Segle XIX
Any 1890
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 008A09078
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dt., 10/02/2004 - 01:00

Descripció

Aquest edifici conserva característiques de l'estil modernista industrial de principis del segle XX i és l'única mostra d'explotació petrolífera de la comarca junt a la mina de Riutort de la que s'extreia el material. Es distingeixen dues parts a l'edifici, la destinada a forns i l'edifici. L'edifici és de pedra amb cantoneres i perímetre de finestres i portes de maó. Està situada en un desnivell que ofereix la muntanya, per això en la seva part més alta, la de tramuntana, té tres pisos, mentre que la de migjorn té dos. Destaca una finestra al mur de tramuntana amb decoració de maó formant esglaonats. L'edifici tenia tres forns i tres xemeneies. Actualment tan sols queda una xemeneia i la base de les altres dues. Aquestes bases formen els forns amb volta de canó de pedra de mig punt a la que s'accedeix mitjançant una porta d'arc de mig punt rebaixat de maó. La xemeneia es troba a tramuntana, és de base circular, de maó i pedra i amb quatre cossos en decreixement i a sobre la xemeneia de maó. Aquests tres cossos són també un dels forns, probablement el de destil·lació, amb obertures accessibles a la base. Actualment l'edifici està convertit en habitatges particulars que respecten mínimament l'exterior d'aquest edifici industrial. La xemeneia i restes dels forns estan abandonats tot i que es troben en bon estat de conservació.

Observacions:

Mapa topogràfic de Catalunya editat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya E/ 1:5.000.

Història

A inicis del segle XX es va iniciar a la zona l'explotació intensiva de diferents tipus de roques d'esquist amb la finalitat d'obtenir el petroli, nova font d'energia que semblava que havia de tenir un gran desenvolupament. Aquestes roques metamòrfiques sovint s'han anomenat pissarres bituminoses, margues bituminoses, licoreres, pel betum que d'elles s'extreia. Passa una veta pel Berguedà, on es troben els jaciments de Brocà, Riutort i Bagà. El procés d'explotació i transformació s'iniciava amb l'extracció del mineral que es deixava assecar a l'aire lliure per fer-li perdre la humitat acumulada. Un cop assecada es cremava en forns per extreure per destil·lació el petroli. El producte resultant era un oli bituminós molt pobre que es feia servir per a l'enllumenat i greixatge. A l'Alt Berguedà hi havia dues fàbriques de destil·lació: una a Brocà-Riutort i l'altra a Bagà. A Riutort es trobava la mina (que encara existeix i actualment és visitable) de la que s'extreien margues bituminoses, algunes de les quals van ser destil·lades a Bagà. Degut a que els resultats no van ser satisfactoris la mina va deixar de ser explotada l'any 1912. La fàbrica de Bagà és coneguda també com cal Mesxic o la Petrolífera. Els seus iniciadors tenien negocis relacionats amb aquest combustible i la van construir a finals del segle XIX. La Petrolífera devia funcionar amb tres forns rotatoris de destil·lació, tot i que de les tres xemeneies existents, construïdes amb estil modernista industrial, tan sols es conserva una. Deixaria de funcionar cap els anys 1918-19, i al 1921 va funcionar de forma puntual com a forn de ciment explotant la pedrera de la font del Sofre, propietat de Isidro Bartés Sans (AMB, Llibres de Matrícula industrial). Entre 1940 i finals del cinquanta va continuar com explotació i fabricació de ciment.

Bibliografia

CABALLE, F. ; UREÑA, J. (2000). Noms i renoms de la Vila de Bagà. . Col. Roca Tiraval, nº 1. Associació Medieval de Bagà.

PERARNAU, J. (1993) La producció de petroli a l'alt Berguedà. L'Erol nº 42. P. 29-31.

SOLER I RIBA, Ramon; ORIOLA I CASÒLIVA, Josep (1997) Rellu fotogràfic de les mines del Berguedà. Ed. Ramon Soler i Riba. P. 132-134.

